

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Кіровоградської**
області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Кіровоградської області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Кіровоградської області** в I кварталі 2020 року свідчать, що респонденти очікували скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалася помірна інфляція та девальвація національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 40.0%) (графік 1), у цілому по Україні прогнозувалося зростання виробництва – 10.4%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** 83.3% респондентів очікувало інфляцію до 6.0%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головними чинниками інфляції** респонденти назвали витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **продовження девальвації національної валюти:** 50.0% респондентів очікували знецінення гривні відносно долара США (у попередньому кварталі – 53.3%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.1%) (таблиця), у цілому по Україні респонденти очікували поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств – 16.9%;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 20.0%). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% як і в попередньому кварталі. У цілому по Україні прогнозувалося зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 37.5% та «мінус» 9.1% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 28.6% та 7.1% відповідно). У цілому по Україні очікувалося зростання обсягу інвестицій: баланси відповідей – 4.7% і 14.7% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 33.3%), у цілому по Україні – «мінус» 3.9% (графік 4);
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства:** баланс відповідей – 50.0% та повільне здорожчання товарів/послуг власного виробництва: баланс відповідей – 16.7% (у попередньому кварталі – 53.3% та 13.3% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, вартість трудових ресурсів та курс гривні до іноземних валют (відзначили по 50.0% респондентів) (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 36.4% та 50.0% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 42.9% та 50.0% відповідно) (графіки 6 і 4).

Брак кваліфікованих працівників та нестабільну політичну ситуацію респонденти назвали **головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво** (вплив цих чинників значно посилюється). Значно вище, порівняно з попереднім кварталом, оцінено вплив чинника «брак обігових коштів» (графік 5).

Очікувалося значне зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (41.7% опитаних), надавали перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів пом'якшилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами залишалися основним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 20.0%) (графік 3), у цілому по Україні оцінки позитивні – 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нормальним:** баланс відповідей – 0.0%;
- **ресурси вільних виробничих потужностей зросли і є достатніми, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – 16.7% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 6.7%).

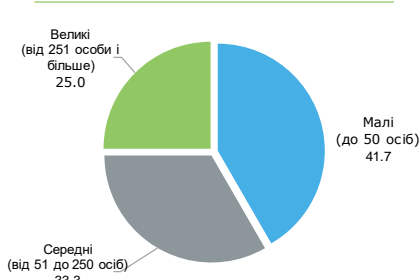
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

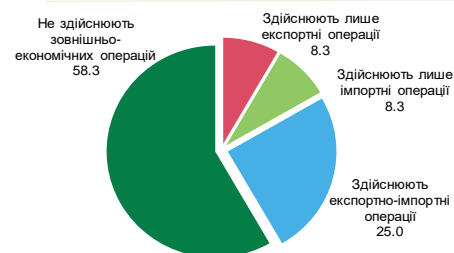
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

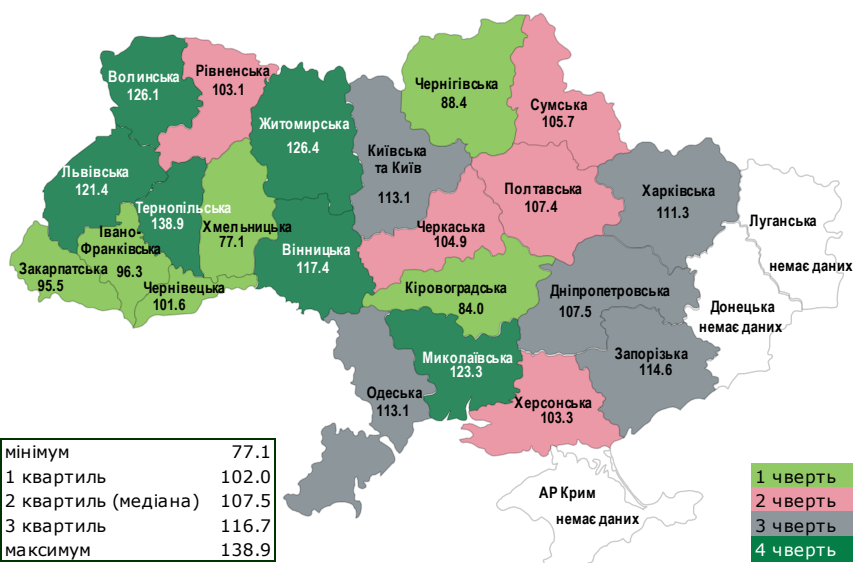

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- час проведення – 10–27 лютого 2020 року;
- опитано всього 12 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

мінімум	77.1
1 квартиль	102.0
2 квартиль (медіана)	107.5
3 квартиль	116.7
максимум	138.9

Україна в цілому 110.5

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;

**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Кіровоградської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	18.8	0.0	31.3	-7.1	-8.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	31.3	20.0	18.8	-20.0	-16.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-6.7	-7.1	-35.7	-28.6	-37.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	6.3	0.0	-13.3	7.1	-9.1
кількості працівників	-6.3	-20.0	-25.0	-33.3	-8.3

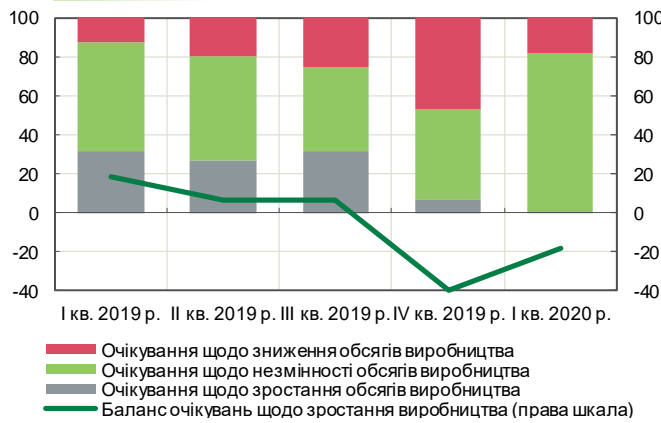
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

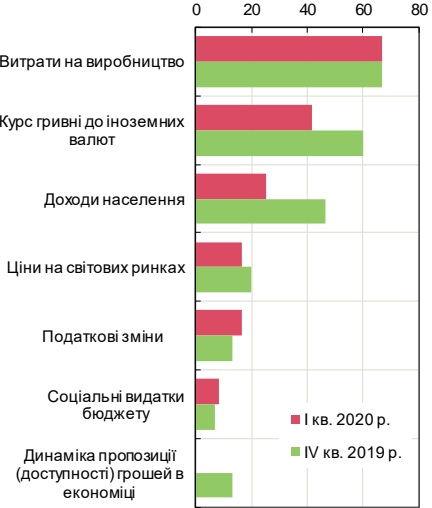
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

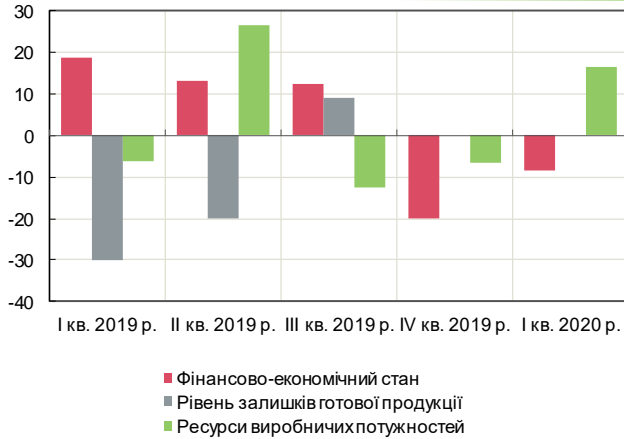
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

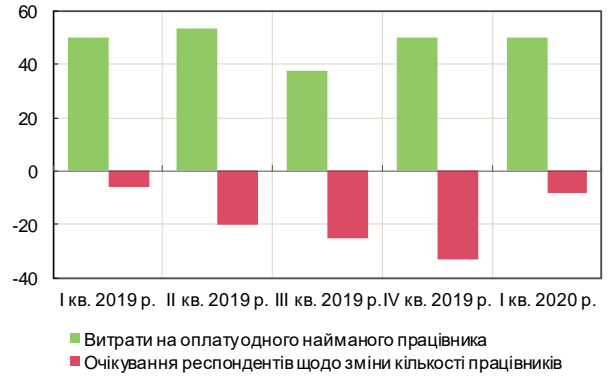
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

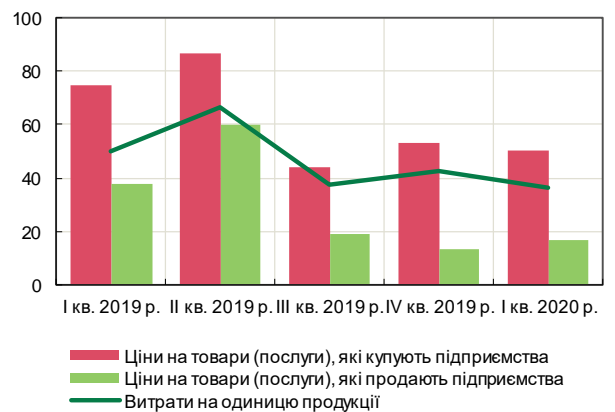
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

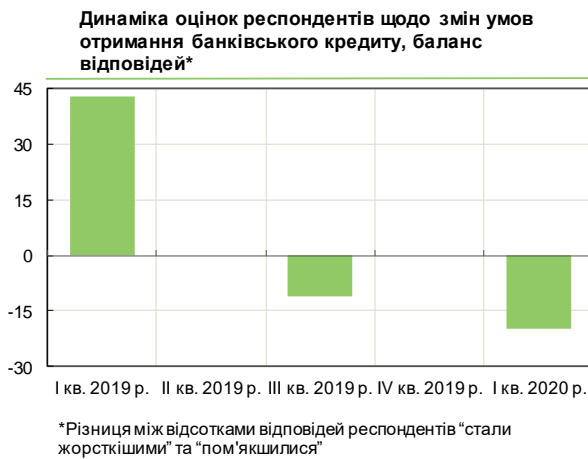
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

